

Kiwa ISA Sport schrijft nieuwe handleidingen voor tennis- en padelbanen

NOC*NSF lanceert vernieuwd Kwaliteitszorgsysteem en Digitaal Handboek Sportinfrastructuur

Op initiatief van NOC*NSF zijn alle procedures rondom de sportinfrastructuur herschreven. Er verschijnen voor verschillende sporten nieuwe handleidingen in het kader van het Kwaliteitszorgsysteem en Digitaal Handboek Sportinfrastructuur. Kiwa ISA Sport is betrokken bij dit proces en heeft de nieuwe handleidingen voor tennis en padel opgesteld in opdracht van NOC*NSF en KNLTB, in samenwerking met de VTN (de branchevereniging van tennisbaanbouwers) en VPN (de branchevereniging van padelbaanbouwers). Die bevinden zich momenteel in de afrondende fase.

Auteur: Emiel te Walvaart

‘De programmaraad heeft zich er ook over gebogen en binnenkort worden de handleidingen geïmplementeerd’, vertelt Mark de Bos, projectleider infra en sport bij Kiwa ISA Sport. ‘Het jaar 2024 is nog een overgangsjaar, waarin alle betrokkenen de tijd krijgen om hun sportproducten conform de nieuwe handboeken te laten testen en op de sportproductenlijst te laten plaatsen. De producten die nog volgens het oude systeem zijn getest, worden per 1 januari 2025 van de sportproductenlijst verwijderd. Naar verwachting zal de nieuwe handleiding volgend jaar februari officieel van kracht worden. De keuringen en de labonderzoeken moeten dan conform die handleiding uitgevoerd worden.’

‘Alle normen zoals we die kenden, zijn vervallen en vervangen door de nieuwe handboeken; er is een vertaalslag gemaakt naar voorschriften, richtlijnen en aanbevelingen’

Nieuwe handboeken

‘In feite zijn alle normen, bijvoorbeeld voor de kooi, vloer of belijning, die enigszins los van elkaar stonden, geharmoniseerd in één handleiding. Dit is geïnitieerd door NOC*NSF, waarbij de hele structuur van de normen en werkgroepen op de schop is gegaan. Het Kwaliteitshandboek Sportaccommodaties heeft dan ook een grote revisie ondergaan. Dit proces leidt tot een Kwaliteitszorgsysteem en Digitaal Handboek Sportinfrastructuur, een online platform waarop alle minimale eisen per sport zijn verdeeld in voorschriften, richtlijnen en aanbevelingen.’

De eindbeslissingen worden genomen door een programmaraad, met daarin de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en NOC*NSF. De Bos: ‘Alle normen zoals we die kenden, zijn vervallen en vervangen door de nieuwe handboeken. Er is een vertaalslag gemaakt naar voorschriften, richtlijnen en aanbevelingen. In dit verband wordt het begrip normering losgelaten, mede om juridische redenen. In het funderingsvoorschrift staat bijvoorbeeld waaraan een fundering moet voldoen qua stabiliteit, vlakheid en waterdoorlatendheid. De gedachte hierachter is dat de drempel wordt verlaagd voor toepassing van een materiaal dat over is of nog ergens voorradig is.’

Innovatie versus robuustheid

Voorheen was dit proces volgens De Bos uitgebreider. ‘Dan kwam er een partij met een nieuw materiaal dat eerst onderzocht moest worden in het laboratorium. Als het materiaal voldeed na labonderzoek, werden de specificaties vastgelegd in een norm. Op basis daarvan werd een pilot opgezet en als die werd goedgekeurd, kon het geteste materiaal daadwerkelijk worden toegepast.’ In het nieuwe systeem is dit proces eenvoudiger geworden. ‘Dit heeft voordelen, maar er zijn ook risico’s aan verbonden. Je hebt eigenlijk geen praktijkervaring en weet niet hoe het materiaal zich op de lange termijn gedraagt. Je kunt nu gemakkelijker een nieuw materiaal toepassen omdat er aan de voorkant

niet meer uitgebreid getest hoeft te worden, maar er blijven vraagtekens over de levensduur. Dit moedigt wellicht innovatie aan, maar dat kan ten koste gaan van de robuustheid van het systeem, zoals de kwaliteit en duurzaamheid.’

Richtlijndocument

Als test- en keuringsinstantie is Kiwa ISA Sport door de KNLTB gevraagd om mee te denken en mee te schrijven aan het handboek voor tennis en padel. Kiwa ISA Sport werkt al lang samen met de VTN en sinds vorig jaar ook met de VPN. ‘Van alle tennis- en padelbanen die worden aangelegd, keuren wij de constructie, dus zand, fundering, ondergrond en kooi. Voor padel doen we dat volgens het richtlijndocument dat we samen met de VPN, KNLTB en het Centraal Overleg Bouwconstructies (COBc) hebben samengesteld.’

In dit richtlijndocument staat volgens De Bos hoe een padelbaan constructief doorberekend moet worden. ‘We toetsen inhoudelijk of de door de aannemer aangeleverde constructieberekeningen juist zijn uitgevoerd. Bij een positief resultaat kan de padelbaankooi op de sportproductenlijst worden geplaatst. Dit zegt puur iets over de constructieve eigenschappen van de padelkooi. In de nieuwe handleidingen staat omschreven welke testen moeten worden

Mark de Bos (Kiwa ISA Sport)

‘We hebben ervoor gepleit de combinatie van toplaag en fundering te behouden, en dat is opgenomen in de handleiding’

uitgevoerd om het kunstgras, de funderingen (die voor tennis en padel gekoppeld zijn aan de toplaag) en de padelkooi te certificeren.’

Kwaliteitsborger

Door het nieuwe Besluit bouwwerken leefomgeving is er het een en ander gewijzigd in het vergunningentraject. Tot dusver controleerde de gemeente of een padelbaan voldeed aan de aangevraagde technische vergunning, wat in de praktijk echter nauwelijks plaatsvond. Onder de nieuwe regelgeving is de verantwoordelijkheid voor het technische gedeelte losgekoppeld van de gemeente en naar private partijen gegaan, zogeheten kwaliteitsborgers. De kwaliteitsborger dient een dossier van het bouwwerk in bij de vergunningsverstrekker. ‘De ingangscntrole van de baan voor de productenlijst van NOC*NSF blijft bij Kiwa ISA Sport, met andere woorden: de bevestiging dat de baan constructief is onderlegd. Het uiteindelijke toezicht op de bouw van de kooi en fundering ligt niet bij ons’, stelt De Bos.

Vertrouwen

Toen padel hot werd in Nederland, kreeg Kiwa ISA Sport hierover steeds meer vragen van tennisverenigingen en de KNLTB. ‘We merkten dat er lang niet altijd hoogwaardig werd gebouwd; denk aan instabiele kooien en vloeren die niet vlak waren en geen water doorlieten. Hierdoor nam de roep om normering toe, en die wilden we implementeren in het Kwaliteitszorgsysteem waaraan we met verschillende branchepartijen hebben gewerkt. Sinds 2019 is er een normering voor padelbanen en worden alle banen gekeurd. Met flinke inspanningen hebben we het kaf van het koren weten te scheiden, waardoor verenigingen nu meer vertrouwen kunnen hebben in de kwaliteit van de baan die ze laten aanleggen.’

In de praktijk zal er dit jaar niets veranderen voor Kiwa ISA Sport. De keuringen en de samenwerking met VTN en VPN gaan gewoon door. ‘Wel moeten de ondergronden en het kunstgras opnieuw worden vastgelegd conform de nieuwe handleiding, zodat we in 2025 volgens die nieuwe handleiding kunnen werken. De grote winst is dat er een handboek is voor de kooi en een voor het kunstgras en de sportvloeren, en dat deze centraal op één plaats staan op de sportinfrastructuur bij NOC*NSF. Zo zijn de

bijbehorende procedures en testmethodes voor iedereen veel inzichtelijker’, concludeert De Bos.

Samenwerking met VTN en VPN

De Vereniging van Tennisbaanbouwers Nederland (VTN) werkt al lang goed samen met Kiwa ISA Sport, en is ook met de Vereniging van Padelbaanbouwers Nederland (VPN) een soortgelijke relatie aangegaan. ‘Bij ons zijn aannemers verenigd die staan voor een kwalitatief goede aanleg van padelbanen en voor betrouwbaarheid. Wij adviseren aannemers om altijd onderkeur te bouwen om die kwaliteit te borgen. Dat doen we voortdurend met Kiwa ISA Sport, omdat die een bewezen staat van dienst heeft. De organisatie is heel benaderbaar en er wordt intensief meegedacht’, stelt Stefan Pannekoek, bestuurssecretaris van VPN en VTN. Samen met Kiwa ISA Sport was hij vanaf het begin betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe handboeken. ‘Ze zijn ondertussen ook getoetst door onze leden. Daar is er een gedegeen boekwerk uit voortgekomen, dat Kiwa ISA Sport heeft opgesteld in opdracht van NOC*NSF en in nauwe samenwerking met de KNLTB. Het jaar 2024 is een overgangsjaar en staat in het teken van aftasten en kijken hoe het loopt. Er is behoorlijk wat veranderd in de procedures voor de baanbouwers. Wij nemen hen zoveel mogelijk mee in het proces, want we waren vanaf het begin betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe handleidingen. De aannemers zijn op de hoogte; nu is het een kwestie van inregelen.’

Verantwoordelijkheid bij opdrachtgever

Opvallend is dat er in juridische zin het een en ander is gewijzigd op het gebied van testen en keuren van padelbanen. ‘De verantwoordelijkheid voor het bouwen van een padelkooi en het samenstellen van de vloer komt te liggen bij de opdrachtgever, lees de vereniging. Zo is dit juridisch beter onderbouwd. Verder zijn in de handleiding van de vloer, specifiek voor tennis, de diverse elementen losgekoppeld. Voorheen stond deze op de sportproductenlijst met een toplaag, fundering en onderbouw als één pakket. Nu kunnen verenigingen zelf een keuze maken uit de verschillende elementen. Daarna worden de sportprestaties van de materialen getoetst, niet meer de materialen an sich.’ Volgens Pannekoek zou je op zich wel met deze wijziging kunnen leven. ‘Maar in het oude systeem hoorde een bepaalde toplaag bij een

Stefan Pannekoek

bepaalde fundering, om een zekere kwaliteit te waarborgen. Dit was voor ons een belangrijk discussiepunt. We hebben ervoor gepleit de combinatie van toplaag en fundering te behouden, en zo is het ook opgenomen in de handleiding. We wilden namelijk voorkomen dat verenigingen daardoor verkeerde keuzes zouden kunnen maken. Het zijn gewoon bewezen goede pakketten.’

Licentie voor aanleg product

De vroegere sportvloerenlijst is omgezet in een sportproductenlijst, waarin de diverse onderdelen van een sportvloer zijn losgekoppeld. Pannekoek: ‘Op de lijst staan de diverse leveranciers van sportproducten, zoals een kunstgrasmat. De leverancier bepaalt zelf welke aannemer hij een licentie geeft voor de aanleg van het product. Voorheen stonden de aannemers met hun hele pakket vermeld op de sportvloerenlijst. Nu de producent is geregistreerd, kunnen dubbelingen worden voorkomen. De producent kan bepalen welke aannemer een licentie krijgt om met zijn product te werken. Je zou kunnen denken dat er meer macht bij de producent komt te liggen, maar in de praktijk zal deze toch een aannemer kiezen die volgens zijn kwaliteitsnormen kan bouwen. Die samenwerking tussen leverancier en aannemer was er toch al. Eigenlijk heeft deze wijziging niet zo veel impact op de bouwer. Het is wel een kwestie van goede afspraken maken.’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!